

Vzdělání dětí – základní informace + zdroje (o čem se dá na koncertě povídat)

Hned na druhém místě, po záchraně dětských životů, je pro UNICEF hlavní prioritou dostat všechny děti do školních lavic. **Vzdělání je pro ně totiž naprosto zásadní.**

Proč?

Vzdělaní lidé mají lepší uplatnění ve společnosti, žijí zdravějším způsobem života a dokáží se lépe chránit před riziky. Vzdělání zlepšuje vyhlídky na zaměstnání a tím snižuje hrozbu chudoby (podporuje hospodářský růst a přerušuje koloběh chudoby), hladu a nemocí, ale také posiluje možnosti žen i mužů bojovat proti diskriminaci. Motivuje je k aktivnější účasti ve veřejném životě a prosazování svých zájmů ve společnosti, čímž pomáhá snižovat nerovnost.

Ve škole děti získávají nejen potřebné znalosti, ale také návyky a dovednosti důležité pro celý další život, včetně odpovědnosti a respektu k druhým. To je kritické nejen pro jejich vlastní budoucnost, ale i pro budoucnost jejich země. **Vzdělání tak v podstatě může redukovat pravděpodobnost budoucích konfliktů**, navíc s jeho pomocí můžeme docílit toho, že až děti vyrostou, budou chtít ve své zemi zůstat, starat se o ni a lépe ji spravovat.

V krizových situacích také vzdělání může být pro děti záchranou. Možnost chodit do školy jim poskytuje **pocit normálnosti** i v těch nejvíce zoufalých dobách a **chrání je před různými formami násilí**. Děti, které do školy nechodí, jsou snadnějším terčem zneužívání, vykořisťování a rekrutování do ozbrojených sil a skupin. Školní docházka s pravidelným denním režimem je pro děti určitou **formou psychosociální pomoci**. Představuje totiž alespoň nějaký řád a stabilitu. Kontakt s vrstevníky a učiteli, kterým UNICEF v těchto situacích poskytuje speciální zaškolení, dětem **pomáhají překonat i prožitá traumata**.

V rozvojových zemích má vzdělání i další důležitý dopad – dívky, které umějí číst, psát a počítat, mají později v životě méně dětí, o které se dokáží lépe postarat.

Vzdělání celkově znamená šanci na lepší budoucnost. **Přesto však právě teď po celém světě chybí ve školních lavicích 59 milionů dětí.** Jaké jsou důvody?

- V **nejchudších** oblastech děti musí místo výuky pracovat, aby zajistily obživu pro sebe a svou rodinu.
- **Válečné konflikty či přírodní katastrofy** za sebou nechávají poškozené či zcela zničené školy, které není možné dál navštěvovat.
- Ve válkou rozvrácených zemích bývají školy často **zneužívány ozbrojenými skupinami** k válečným účelům.
- Pro děti žijící poblíž bojové linie není cesta do školy bezpečná, proto ji raději neabsolvuji. Smrtelné nebezpečí pro ně představují také miny a nevybuchlá munice.
- Pro děti z chudých oblastí jsou často zcela **nedostupné i základní školní pomůcky**, jako jsou sešity, psací potřeby a batohy, bez kterých je vzdělávání složité.
- Menší šance na vzdělání mají také sirotci, děti s postižením a dívky, které byly jako děti provdány.

Podtéma: Vzdělání dívek

Dívky, které získají vzdělání, se méně často vdávají mladé (klesá počet dětských sňatků) a častěji vedou zdravý a produktivní život. Dosahují vyšších příjmů, podílejí se na rozhodnutích, která se jich nejvíce týkají, a budují lepší budoucnost pro sebe i své rodiny. Klesá tak mateřská i dětská úmrtnost.

I přesto do školy stále nechodí miliony dívek, a to z různých důvodů:

- ☞ chudé rodiny při investicích do vzdělání často upřednostňují chlapce,
- ☞ provdané dívky jsou místo vzdělávání nuceny se starat o rodinu,
- ☞ dívky a jejich rodiny mohou mít strach z násilí na základě pohlaví,
- ☞ školy nesplňují bezpečnostní, hygienické a sanitární požadavky dívek,
- ☞ výukové postupy neodpovídají genderovým hlediskům a vedou k rozdílům v učení a rozvoji dovedností mezi pohlavími.

V zemích postižených konfliktem je pravděpodobnost, že dívky nebudou chodit do školy, více než 2x vyšší než u dívek žijících v zemích, kde konflikty nejsou.

Jak UNICEF pomáhá v oblasti vzdělání?

UNICEF v této oblasti prosazuje komplexní a trvalá řešení. Důrazně se zasazuje o právo dítěte na vzdělání a ochranné vzdělávací prostředí a navazuje partnerství na národní i globální úrovni s cílem zajistit vzdělávání pro každé dítě. Podporuje vlády při provádění *Deklarace o bezpečných školách a Pokynů pro ochranu škol a univerzit před vojenským použitím během ozbrojených konfliktů*.

UNICEF také usiluje o zajištění nepřetržitého vzdělávání pro každé dítě postižené humanitární krizí – zejména pro dívky, děti s postižením, vnitřně vysídlené děti, uprchlíky a migranty.

Konkrétně:

- Zajišťuje odstranění administrativních i praktických překážek, které nejvíce zranitelným dětem brání ve vzdělání.
- Ve spolupráci s místními vládami usiluje o zrušení školného a povinnosti nosit školní uniformy, které si chudé rodiny často nemohou dovolat (a tedy nemohou školu navštěvovat).
- Dětem z chudých oblastí poskytuje základní školní pomůcky jako jsou sešity, psací potřeby a batohy.
- Vybavuje školy pitnou vodou a oddělenými toaletami pro chlapce a dívky.
- Poskytuje stavební materiál a nářadí na stavbu nových nebo opravu poškozených škol.
- V krizových oblastech zasažených válečným konfliktem nebo přírodní katastrofou staví školní stany nebo prefabrikované učebny, které dětem umožňují ve vzdělání pokračovat.
- Zajišťuje přípravu učitelů a vybavení škol jednoduchým nábytkem, učebními pomůckami, výukovými materiály a případně i dalšími předměty.
- V oblastech, které nepřejí vzdělávání dívek, rozvíjí osvětu přímo v komunitách. Spolupracuje ale i s vládami a partnery na odstraňování překážek bránících vzdělávání dívek a na podpoře rovnosti žen a mužů ve vzdělávání. Bojuje proti diskriminačním genderovým normám a škodlivým praktikám, které dívkám znemožňují přístup do školy a ke kvalitnímu vzdělávání. Zaměřuje školení a profesní rozvoj učitelů na genderově citlivou pedagogiku a řeší i další překážky, například překážky v přístupu ke vzdělání spojené se vzdáleností, politiky návratu mladých matek do školy a řízení menstruační hygieny ve školách.

UNICEF na podporu dostupnosti vzdělání v mnoha zemích rozvíjí projekty **tzv. škol přátelských k dětem**, které umožňují všem dětem bez rozdílu získat základní vzdělání a praktické znalosti potřebné pro budoucí život. Tyto školy jsou vybaveny pitnou vodou a oddělenými toaletami, neplatí se v nich školné a uniforma není povinností. Hlavní myšlenkou projektu je **aktivní zapojení celé komunity**: školy staví sami vesničané, UNICEF jim poskytuje stavební materiál a nářadí, které jsou pro komunitu příliš drahé nebo nedostupné, a zajistí také přípravu učitelů a vybavení škol.

Co dětem pomůžete konkrétně zajistit vy?

Za peníze ze vstupného na koncert se nakoupí například tyto věci.

- *Výbava do školy pro 1 dítě* (373 Kč). Školák, pro kterého jsou základní pomůcky finančně nedostupné, dostane v rámci této výbavy školní batoh, 20 tužek, 10 sešitů, modelínu (6-8 barev) a 100 ks papíru.
- *Tužky pro celou školu* (350 Kč). V krizových oblastech UNICEF zajišťuje pokračování výuky různými způsoby, například poskytováním školních pomůcek. V tomto případě celá škola dostane 500 tužek černé barvy se střední tvrdostí.
- *Provizorní přístřešek* (326 Kč) je plastická nepromokavá plachta o rozměru 4 × 5 m, která chrání před deštěm a sněhem.
- *Pitná voda a sanitární pomůcky pro 3 děti*. 410 Kč zajistí 100 tablet na čištění vody, 36 mýdel, kanystr na pitnou vodu a vědro s víkem.
- *Souprava pro dívky* (250 Kč) pomůže dívkám v různých oblastech života. Tři tužky a sešit je podpoří při vzdělávání. 10 hygienických vložek k opakovanému použití a 100 tablet doplňku stravy s obsahem železa zase zajistí, aby i v krizových situacích děvčata mohla bez obav školu navštěvovat.
- *Škola v krabici* (4 448 Kč). V případě krizové situace nebo válečného konfliktu UNICEF do škol nebo krizových center v kovovém boxu dodává pomůcky pro učitele i pro žáky. Box obsahuje vše potřebné, aby děti mohly pokračovat ve školní docházce – knihy, sešity, tužky, pastelky, guma, pravítka, křídly, třídní knihu, dokonce i plechovku černé barvy, s jejíž pomocí se z víka boxu stane funkční tabule. Tyto pomůcky vystačí na 3 měsíce.
- *Stan pro krizové situace* (54 319 Kč) je 42 m² velký víceúčelový stan, který se osvědčuje jako mobilní nemocnice, zdravotní nebo výživové středisko, centrum přátelské dětem, jako dočasná škola nebo ochrana před nepřízní počasí pro celé rodiny. Stan umožňuje péči o zdraví, školní docházku a rehabilitaci dětí v krizových situacích.

- Součástí *sportovní sady* (370 Kč) je sada míčů na fotbal a 2 míče na košíkovou.
- *Neformální vzdělávání s vyškoleným učitelem včetně pomůcek* (3 017 Kč) zajistí pro 40 dětí večerní výuku psaní, čtení a počítání.

Další dárky pro život: <https://eshop.unicef.cz/darky-pro-zivot/>

Další informace, které lze použít:

Základní informace o UNICEF

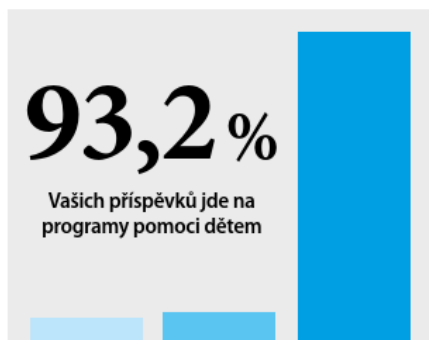
UNICEF (Dětský fond OSN) byl založen v roce 1946 jako Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci (United Nations International Children's Emergency Fund), aby pomáhal dětem postiženým 2. světovou válkou. Od roku 1953 se již pod názvem *Dětský fond OSN* (původní zkratka UNICEF ale zůstala zachována) stal trvalou součástí OSN, specializovanou na programovou pomoc strádajícím dětem celého světa a na krizovou pomoc v situacích katastrof.

V současnosti pracuje ve více než 190 zemích světa, kde dětem pomáhá přežít a podporuje jejich rozvoj – od narození až do dospělosti. Konkrétně zajišťuje zdravotní péči, výživu, pitnou vodu, hygienu, základní vzdělání pro všechny chlapce i dívky a ochranu před násilím, zneužíváním a riziky nemoci AIDS.

Největší část pomoci směřuje tam, kde je situace dětí nejtěživější. Za více než půlstoletí své činnosti pomohl UNICEF zachránit životy stovek milionů dětí.

UNICEF je mezivládní organizací, při prosazování svých cílů tedy může spolupracovat přímo s vládami jednotlivých zemí i s nevládními organizacemi.

Práce Dětského fondu OSN je financována výhradně z dobrovolných příspěvků, přičemž na programy pomoci jde více než 93 % ze získaných prostředků (na obrázcích níže jsou konkrétní údaje z roku 2023).

Rozdělení celkových výdajů UNICEF, 2023:

- 93,2 % Přímá pomoc dětem a podpora programů
- 4 % Provoz a management
- 2,8 % Investice, fundraising a koordinace

Jak je využita Vaše pomoc

UNICEF pracuje ve více než 190 zemích světa, kde dětem pomáhá přežít a podporuje jejich rozvoj, od narození až do dospělosti. UNICEF dětem zajišťuje zdravotní péči, výživu, pitnou vodu a hygienu, základní vzdělání pro všechny chlapce i dívky a ochranu před násilím a zneužíváním. Největší část pomoci v současnosti směřuje do nejchudších zemí a krizových oblastí zasažených přírodní nebo válečnou katastrofou.

Výsledky práce UNICEF jsou platné za rok 2023.

ZDRAVÍ

77,9
milionu

děti jsme naočkovali proti spalničkám

VÝŽIVA

7,3
milionu

děti jsme léčili z těžké akutní podvýživy

VZDĚLÁNÍ

37,9
milionu

děti získalo přístup ke vzdělání

PITNÁ VODA

25,8
milionu

lidí získalo přístup k pitné vodě

Všechny výše uvedené informace byly získány z veřejně dostupných článků na webu UNICEF (unicef.org) a UNICEF ČR (unicef.cz).

Zdroje informací:

Přehled roku 2023 – <https://www.unicef.cz/lidskost-je-vsude-kolem-nas/>

Deklarace o bezpečných školách – https://www.cervenyriz.eu/files/files/cz/nsmhp_skoly/deklarace_skoly_CZ.pdf

Směrnice k ochraně škol a univerzit před vojenským použitím během ozbrojených konfliktů – https://www.cervenyriz.eu/files/files/cz/nsmhp_skoly/guidelines_skoly_CZ.pdf

Projekt Vzdělání dětí (je třeba vybrat projekt, poté se zobrazí informace) – <https://eshop.unicef.cz/darujte/jednorazove/>

Článek **Škola základ života** – <https://www.unicef.cz/skola-zaklad-zivota/?highlight=vzd%C4%9BI%C3%A1n%C3%AD>

Článek **Všechny děti patří do školy** – <https://www.unicef.cz/vsechny-deti-patri-do-skoly/?highlight=vzd%C4%9BI%C3%A1n%C3%AD>

Článek **Pomozte vrátit děti do školních lavic** – <https://www.unicef.cz/pomozte-vratit-deti-do-skolnich-lavic/?highlight=vzd%C4%9BI%C3%A1n%C3%AD>

Článek **Rozhovor s Tomášem Zimou** – <https://www.unicef.cz/rozhovor-s-tomasem-zimou/?highlight=vzd%C4%9BI%C3%A1n%C3%AD>

(Aj) Článek **Girls' education: Gender equality in education benefit every child** – <https://www.unicef.org/education/girls-education>

(Aj) Článek **Education in emergencies: Education is a lifeline for children in crises** – <https://www.unicef.org/education/emergencies>

Upozornění: Pokud budete stahovat jakékoliv fotografie UNICEF, žádným způsobem je neupravujte. Jedinou výjimkou je, že na fotografii (nebo u ní) musí být uveden copyright UNICEF a název jejího autora – tyto údaje na fotky tedy přidat lze.